

Salaam
Shalom

Salaam Shalom

Leo Wrona

*Een poging tot verzoening van Ismaël en Izaak,
de zonen van Abraham*

Uitgegeven via bravenewbooks.nl

Auteur: Leo Wrona met medewerking van J.W. Korten

ISBN: 978-94-021-7955-2

© 2018 Leo Wrona

Hoewel dit boek met zeer veel zorg is samengesteld, aanvaarden schrijver(s) nog uitgever enige aansprakelijkheid voor schade ontstaan door eventuele fouten en/of onvolkomenheden in dit boek.

Inhoudsopgave

Voorwoord		7
Inleiding		9
DEEL I	Mijn biografie	11
Hoofdstuk 1	Saarbrücken, Warschau, Danzig	13
Hoofdstuk 2	Mijn migratie naar Israel	27
Hoofdstuk 3	Mijn krijgsbijdragen	47
Hoofdstuk 4	Jabotinski, de Betar en de organisatie van de Illegale immigratie naar Israël	57
Hoofdstuk 5	De Israëlische strijdgroepen en hun tegenstellingen	63
Hoofdstuk 6	Mijn demobilisatie en uiteindelijke terugkeer naar Europa	67
DEEL II	Mijn opdracht	71
Hoofdstuk 7	Nadere uitwerking doelstelling van dit boek: Gods bedoelingen	73
Hoofdstuk 8	De opkomst van het Christendom	85
Hoofdstuk 9	De Thora, de basis voor de Koran	93
Hoofdstuk 10	Potentiële nieuwe richtingen	109
Hoofdstuk 11	De Shoa – Gods bedoelingen met het Israëlitische Voik	111
Hoofdstuk 12	Voorwaarden voor de komst van de Messias	117
Hoofdstuk 13	Weg naar vrede in de Semitische wereld, de bouw van de derde Tempel; de grote aspiratie van de menschheid	129
SAMENVATTING		135
BIJLAGEN		137

VOORWOORD

De doelstelling van dit boek is een poging tot verzoening van Israëlieten en Arabieren in het huidige verscheurde Heilige Land. Zowel Israëlieten en Arabieren zijn de nakomelingen van aartsvader Abraham. De Arabieren hebben zijn zoon Ismaël als stamvader, de Israëlieten stammen van Izaäk af. Zijn zoon Jacob kreeg van Jahwe. God, de naam Israël. Vandaar dat Izaäk en Ismaël in de boektitel werden opgenomen. De auteur heeft de verschrikkingen van het Arabisch-Israëlietische conflict tijdens en na de Britse mandaat-periode meegemaakt. Op basis van zijn vele bijzondere ervaringen tijdens deze schokkende levensperiode heeft hij de rest van zijn leven aan de opdracht tot verzoening gewerkt. Om deze reden heeft hij gedurende vele jaren aan dit manuscript gewerkt en hierin zijn gedachten een meer concrete vorm gegeven.

Door toeval ontmoette ik de auteur die mijn buurman bleek te zijn. Tijdens mijn verblijf in het Midden-Oosten heb ik enige kennis van de Arabische cultuur en het Hebreeuws opgedaan. Bovendien had ik mij verdiept in de Heilige Koran en de Thora. Dit leidde tot een vruchtbaar gesprek. Op verzoek van de auteur begon ik het oorspronkelijke Duitstalige script te bestuderen. Hij bood mij daarna aan om van dit originele Duitse script een Nederlandse bewerking te maken. Gezien de complexiteit van de politieke verhoudingen, voor, gedurende en na de Britse mandaatperiode meende ik dat voor de doorsnee lezer een korte schets van de politieke situatie in het Midden Oosten in de periode 1850-1954 verhelderend zou zijn. Ik heb mij daarbij vooral gericht op de cruciale historische momenten tijdens de Britse mandaatperiode (1921-1948).

Bij het voltooiën van het eindschrift kregen wij professionele assistentie van de heer Danny Wrona en mevrouw Noa Nidam bij de lay-out en het ontwerp boekomslag. Zij lazen ook kritisch de eindversie. Wij betuigen hiervoor onze dank.

De auteur hoopt met deze uitgave dat een discussie op gang komt die tot verbredering van Ismaël en Izaäk kan leiden.

Nijmegen, juni 2018
Jan-Willem Koten

INLEIDING

Zo een dertig jaar geleden hoorde ik een inwendige stem die de reden is dat ik dit boek geschreven heb. Die stem zei mij: “God liet jou bij diverse cruciale wereldgebeurtenissen in de afgelopen 20ste eeuw aanwezig zijn. Je begrijpt nu veel beter waarom alles geschiedde, wat er geschiedde. Je kunt nu mensen tegemoet treden die over God morren, omdat God, al wat gebeurde, liet gebeuren. Want overal ontmoet men mensen die niet over God tevreden zijn en daarom niet meer in God willen geloven”. Het duurde wel 30 jaar om dit boek te voltooien. Iedere dag kreeg ik steeds weer nieuwe inzichten en begon ik weer opnieuw dit boek van vooraf aan te schrijven. Die inzichten kreeg ik door mijn vele bijzondere ervaringen gedurende mijn complexe levensloop. Vandaar dat ik begin met mijn levensbeschrijving. Mijn hectische levenservaringen zijn het uitgangspunt waarop ik mijn inzichten over God en de verschillende geloofsrichtingen baseer. Mijn uiteindelijke streven is een compromis te vinden tussen de verschillende Semitische groeperingen, zodat een vreedzame samenleving in het Heilige Land kan ontstaan en de Messias, die door God bij herhaling aan mijn voorvaderen is beloofd, eindelijk kan komen.

De laatste jaren bestaat er steeds meer belangstelling voor de talrijke geschillen die tussen de onderlinge bevolkingsgroepen tijdens de mandaatperiode bestonden. Veel hiervan is onvoldoende belicht. Mijn persoonlijke ervaringen kunnen een bijdrage leveren om de complexe situatie tijdens de mandaatperiode inzichtelijker te maken. Om de historische context van deze periode te verduidelijken is een apart hoofdstuk toegevoegd waarin een aantal historische feiten en ontwikkelingen tijdens de Britse mandaatperiode beschreven worden.

Twee essentiële opmerkingen vooraf. Het woord Jood wordt hier principieel gemeden. In plaats daarvan wordt Israëliet gebruikt want Israël is de naam die God aan mijn volk gaf. Verder kan de Nederlandse schrijfwijze van enkele Semitische namen en woorden tot misverstanden leiden. Vandaar dat de originele schrijfwijze van Hebreeuwse en Arabische namen en woorden in enkele gevallen tussen haakjes is toegevoegd.

DEEL I

MIJN BIOGRAFIE

HOOFDSTUK 1

SAARBRÜCKEN, WARSCHAU, DANZIG

Mijn jeugd in Saarbrücken

Ik ben op 2 januari 1927 geboren in Saarbrücken, de hoofdstad van het Saargebied, een middelgrote stad aan de rivier de Saar. Op het moment dat ik ter wereld kwam stond het Saargebied nog onder Frans Mandaat, zoals bepaald in het vredesverdrag van Versailles (1920). Dit verdrag hield in dat dit rijke Duitse industriegebied als vorm van herstelbetaling tijdelijk onder Frans bestuur werd geplaatst. In dit verdrag was de voorwaarde opgenomen dat de bewoners van het Saargebied in 1935 via een referendum mochten uitmaken of ze bij Frankrijk wilden blijven behoren of terug wilden keren naar Duitsland. In 1933, ik was toen zes jaar, nam Hitler in Duitsland de macht over en daarmee kwam ook de Duitse expansiedrift, die als eerste het Saargebied trof, aan het licht. Op 13 januari 1935 kwam het in het Verdrag van Versailles beloofde referendum dat onder waarneming van de Volkenbond werd gehouden. Het machtige propaganda-apparaat van de nazi's werd breed ingezet om

de bewoners van het Saargebied ervan te overtuigen zich opnieuw bij Duitsland aan te sluiten. Liefst 91% van de stemmers sprak zich uit voor aansluiting bij Duitsland. Deze uitslag was één van de eerste grote overwinningen voor Hitler. Hij kon het Saargebied zonder veel inspanning verwerven en bij Duitsland inlijven. Hitler kreeg hierdoor de moed om andere gebieden met steeds grotere brutaliteit aan Nazi-Duitsland toe te

voegen. Na deze electorale overwinning trok Hitler met groot victoriegevoel het Saargebied binnen. Snel daarna werd het Saargebied met Duitsland gelijkgeschakeld.

Saargebied weer Duits maar nu ook onder Hitler

Ik was net 8 jaar oud toen Hitler op 1 maart 1935 naar Saarbrücken kwam. Ik beleefde de intocht van de Hitler van zeer nabij omdat hij victorieus door onze straat reed. Wij woonden destijds in de wijk Saarbrücken 2 en onze textielzaak lag in de Saarbrückerstrasse. Wij woonden op de parterre achter onze zaak. Naast ons woonde een andere familie met wie we goed bevriend waren, hoewel de vader bij de SA was aangesloten en vaak het SA-uniform droeg. De SA (Schutz Abteilung) was een door Hitler in 1921 opgezette knokploegdienst waarvan de leden een semimilitair uniform droegen met bruine hemden; vandaar de bijnaam bruinhemden voor de SA.

De zoon van onze burens was ongeveer zo oud als ik en hij was mijn beste vriend. Toen Hitler destijds voor het eerst Saarbrücken bezocht reed hij in zijn open Mercedes door de Saarbrückerstrasse. Dit was geen brede straat. De SA-mannen stonden in een gesloten rij op het trottoir, aan beide kanten van de straat. De mannen hielden elkaar bij de gordel vast, zo dat de burgers niet de straat op konden lopen. Mijn vriend stond ook in die rij naast zijn vader. Hij wenkte mij en ik kon hem niet ontwijken, ging naar hem toe en zo stond ik in de lange SA-rij langs de weg ter bescherming van Hitler.

Direct achter mij was ons huis. Op de etalageruiten van onze zaak waren aanpakkiljetten gekleefd met de tekst: "Achtung! Kauft Nicht bei JUDEN!" (Let op: bei Joden koopt men niet). Dat stoorde ons niet, want de Hitlerjugend kocht immers toch bij ons. Voor onze zaak stonden de

jongens van de Hitlerjugend in rijen op hun beurt te wachten om onderdelen voor hun civiele kledinguitrusting bij ons te kopen. In onze winkel kon men nog spullen krijgen die bij de Arische winkels al lang waren uitverkocht en bovendien veel duurder waren.

De Hitlerjugend (een door Hitler op gezette jeugdorganisatie) had een witte pullover met rolkraag en een zwarte jas met kunstleren ring als een dagelijkse civiele kledingdracht. Mijn vader had goede zakelijke betrekkingen in zowel Berlijn als in Frankrijk en kon deze artikelen tegen een gunstige prijs inkopen. En zo kleedden wij een groot deel van de Hitlerjugend. Zij waren niet agressief tegen ons, want ze mochten een jaar lang na het referendum niets tegen ons doen. De in Saarbrücken wonende zigeuners¹ hadden dit geluk niet. In de parallelstraat van de Saarbrückerstrasse was een zigeunerkamp dat door de nazi's in brand werd gestoken. Het kamp brandde volledig af. Mijn ouders kenden vele van de zigeuners goed, het waren al jaren trouwe klanten in onze winkel. Wij hebben hen toen zo goed mogelijk geholpen.

Problemen met mijn scholing

In 1933 moest ik naar school omdat ik 6 jaar was geworden. Toen Hitler in Duitsland aan de macht kwam lieten mijn ouders zich bepraten. Zij besloten mij niet naar een Duitse maar naar een Franse school in Saarbrücken te laten gaan, juist omdat Hitler in Duitsland aan de macht was. Deze beslissing was achteraf niet zo gelukkig. Ik sprak immers van huis uit geen woord Frans. De bevolking in het Saarland bleef tijdens het Franse Mandaat Duits spreken. Frans was voor mij een vreemde taal die niemand om mij heen sprak. Het was beter geweest, gezien het feit dat Duits mijn moedertaal was, dat ik eerst naar een Duitse school was gegaan. Ik ben maar kort in Saarbrücken op deze Franse school gebleven, want na iets meer dan een jaar op de Franse school vond de Volksraadpleging plaats waardoor het Saargebied weer Duits werd. Het gevolg was dat de Franse scholen werden gesloten. Mijn ouders besloten mij naar mijn oom, de broer van mijn vader, te sturen. Hij woonde in Nancy in Frankrijk, ongeveer 120 km van Saarbrücken. Daar werd ik bij een lokale school aangemeld. De kinderen in de klas kregen al snel door dat ik geen Fransman maar een Israëliet was en scholden mij uit voor "Juife". Dat was de eerste keer in mijn leven dat ik voor Jood werd uitgescholden. Dit is mij mijn hele leven bijgebleven. Na vier weken hield ik dit niet meer uit. Ik verliet Nancy en ging terug naar Saarbrücken naar

¹ Ik gebruik hier de naam zigeuners, wij kenden in die tijd begrippen als Roma en Sinti niet

mijn ouders. Daar meldden zij mij aan bij de Israëlitische Duitse school die kort daarvoor door onze rabbijn dr. Rülff was opgericht. Als leerling van de Duits-Israëlitische school moest ik allereerst Duits leren lezen en schrijven. Het Duitse schrijfschrift was anders dan het schrift dat ik op de Franse school of in Frankrijk geleerd heb. Dit Duitse schrift leerde ik echter zeer snel. Ik bleef op die school totdat we in 1935 naar Warschau verhuisden. Terloops, deze Dr Rülff zou later nauw betrokken zijn bij de heroprlichting van de Liberaal Joodse Gemeente in Amsterdam.

Het Duitse schrift zoals ik dat moest leren

Öffentl.
 In der **Volksschule zu Saarbrücken**

Hauptstra. _____ Zeugnis-Register Nr. _____

Zeugnisheft

für
Leo Wrona

Religion: jüdisch geb.: 2.1.27 zu: Saarbrücken
 Vater: Max Stadt: Saarbrücken
 Erste Schulaufnahme: April 1933

Bezeichnung der besuchten Schulen:

Bezeichnung der Schule	Datum der Einführung	Wegweiser nach:	Datum der letzten Besuchnahme
Fransö. Volksschule 13 (Gemeinschul- schule)		Polen	28.10
Jüdische (Öffentl.) Volksschule Saarbrücken	1935		25.10

Verlag: Buchverlag der Reichsregierung, Bonn, 1935. Preis: 1,20 RM.
 - Nachdruck verboten. -

Mijn schooldiploma van de Israëlische volksschool vlak voor onze emigratie naar Polen. Tijdens deze Hitlerperiode stond op het diploma als religie Joodse (Jüdisch), voorheen was dat Israëlitische.

Standesamt Saarbrücken
Register Nr. _____

Aufgebotsbescheinigung

Das Aufgebot des Kaufmanns Leo Wrona israelitisch
 wohnt in Saarbrücken, Breite Straße 19
 mit der Tänzerin Elsa Metzger israelitisch
 wohnt in Amsterdam, Steutelbloemstraße 31
 ist durch den Unterzeichneten am 4. August 1961 in Saarbrücken worden

SAARBRÜCKEN den 4. August 1961

Stadtschreibstube
i. V. *[Handwritten Signature]*
1961

Na de Tweede Wereldoorlog werd in Duitsland weer Israëlitisch als religie op officiële documenten vermeldt

Gedwongen verhuizing van Saarbrücken naar Warschau

Tot één jaar na de Duitse overdracht mochten wij, conform de Volkenbond overeenkomst, niet lastiggevallen worden. Het werd ons echter snel duidelijk dat de toestand van de Israëlieten in het nu Duits geworden Saargebied spoedig onhoudbaar zou worden. Vandaar dat mijn ouders in dat jaar besloten naar Warschau (Polen) te remigreren. Mijn vader kwam daar vandaan en zijn ouders en andere familieleden woonden er nog. Voordat we Saarbrücken verlieten moesten mijn ouders de verhuiskisten met onze huisraad inpakken om deze naar Warschau verzenden. Dit gebeurde in de aanwezigheid van twee Duitse douaneambtenaren die gedurende twee dagen bij ons verbleven totdat alles was ingepakt. Maar gedurende die twee dagen zeiden de douane ambtenaren dat wij ook onze waardevolle spullen, zoals goud en zilver, in deze kisten moesten inpakken. De reden was dat wij bij onze reis naar Warschau door Duitsland over Berlijn zouden reizen. We moesten zo weinig mogelijk waardevolle spullen bij ons hebben. Immers, wanneer de kisten verzegeld waren zouden deze, zonder complicaties in Warschau aankomen. Tijdens de twee dagen dat wij onze huisraad inpakten noteerden de douaniers alles wat er in onze verhuiskisten aan huisraad en andere zaken mee ging. Daarna verzegelden zij de kisten. Vervolgens namen zij op hoffelijke wijze afscheid van ons en wensten ons een goede reis naar Warschau. Toen de kisten door de expediteur waren afgehaald konden we Saarbrücken eindelijk verlaten. We reisden met de trein via Duitsland over Berlijn en verder naar Warschau. De kisten kwamen inderdaad goed en

verzegeld aan, maar toen mijn ouders de kisten openden waren de waardevolle spullen gestolen.

Mijn vader

Mijn vader werd in 1896 in Warschau geboren. Warschau was toen nog een Russische stad. Pas in 1918, na de Eerste Wereldoorlog, kreeg Polen bij Verdrag van Versailles (1918) zijn onafhankelijkheid.. Mijn grootvader kwam van oorsprong niet uit Warschau, hij was in Katowitz geboren. Hij was leraar aan een cheder (חדר), een Israëlitische basisschool waar men hoofdzakelijk godsdienstonderwijs gaf. Het is genoemd naar het

De ouders van mijn vader.

Hebreeuwse woord voor kamer. De grootmoeder van mijn grootvader was een Mongools-Israëlitische en haar man, zijn grootvader, was een Russische generaal die zij bij zijn legering in Mongolië had leren kennen. Tijdens de eerste wereldoorlog werd mijn vader opgeroepen om in het Russische leger te dienen. Hij werd als cavalerist bij een kozakkenregiment ingedeeld. Na de eerste wereldoorlog, toen Polen onafhankelijk werd moest mijn vader verder dienen, maar nu in het nieuw gevormde Poolse leger. Gezien de antisemitische houding van de Polen ten opzicht van de Israëlieten deserteerde mijn vader toen uit dit Poolse leger. Mijn grootmoeder werd verteld dat hij gesneuveld was. Maar in haar hart

wist zij dat hij nog leefde. Mijn vader vluchtte naar Duitsland als illegaal en deserteur. Hij wist de grensbeambten te misleiden door met zijn sigaret zijn geboortjaar in zijn paspoort weg te branden waardoor men bij de grenscontrole zijn personalia niet precies kon vaststellen en zagen ze dus ook niet dat hij gedeserteerd was. Mijn vader was tailleur-coupeur van beroep. Zoals veel jonge vakgenoten in die tijd wilde hij vanuit Duitsland naar Parijs gaan om zich daar verder in zijn vakgebied te bekwamen. Hij werkte eerst enige tijd als coupeur in Berlijn om voldoende geld te verdienen zodat hij een sprong naar Parijs kon wagen. Op weg met de trein naar Parijs maakte hij een tussenstop in Saarbrücken. Tijdens het wachten op de trein naar Parijs hoorde hij toevallig van iemand dat de voorzitter van de plaatselijke tailleur-coupeurvereniging dringend om een vakman verlegen zat en dat hij goed betaalde. Hij stelde zijn reis uit en bezocht deze voorzitter. Het gesprek liep goed, men kon het onderling goed met elkaar vinden en mijn vader kreeg een positie aangeboden. Hij bleef bij zijn nieuwe baas totdat hij bij het Stadtheater als ontwerper en maker van de toneelkleding een eervolle aanstelling kreeg. Enige tijd later leerde hij mijn moeder bij haar broer in Wiesbaden kennen. Na hun huwelijk opende hij een eigen kleermakerij in de Voorstadstrasse in Saarbrücken. Later verplaatste hij deze zaak naar de Saarbrückerstrasse waar wij ook woonden.

Mijn moeders familie

Mijn moeders familie stamt uit een regio in het huidige Polen. Toen zij geboren werd hoorde deze regio nog bij de Oostenrijks-Hongaarse dubbelmonarchie. Haar grootouders van vaderskant waren daar bij een pogrom om het leven gekomen. De voorouders van moederskant kwamen uit het kleine, overwegend Israëlitisch, dorpje Rachow bij Lublin in het district Anapol. Ongeveer 90% van de dorpingen waren Israëlieten. Haar grootvader was een sjochet, een rituele slachter. Hij had tevens een kleine bazaar en vervulde ook de functie van dorpsoudste (soort burgemeester). Hij en zijn echtgenote werden geboren in 1837, de foto is van 1937, beide waren toen 100 jaar. De ouders van mijn moeder waren zeer religieus. Zij drongen op een Israëlitische huwelijksceremonie, choepah, aan zonder dat dit huwelijk, zo als gebruikelijk, eerst bij de burgerlijke stand officieel was geregistreerd. In Saarbrücken moest mijn vader echter, om een huurhuis te krijgen, officieel gehuwd zijn, zodat mijn ouders pas later in Saarbrücken officieel burgerlijk in het huwelijk traden.